

УДК 341.43:061.1

Валентина Чуєнко,*аспірант кафедри міжнародного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ПЕРІОДИЗАЦІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Стаття присвячена аналізу історичних передумов виникнення та становлення правового статусу біженців. У роботі сформульовано дефініцію поняття «правовий статус біженців». На основі проведеного ретроспективного аналізу історичних подій визначено момент виникнення правового статусу біженців у міжнародному праві та здійснено періодизацію становлення останнього.

Ключові слова: історичні передумови, правовий статус, біженець, періодизація, становлення правового статусу біженців.

Постановка проблеми. Світові глобальні та внутрішньодержавні процеси дедалі більше впливають на життя людей, обумовлюючи зростання їхньої мобільності. У результаті одні добровільно переїжджають в іншу країну з метою більш повної реалізації своєї особистості, задоволення професійних або інших інтересів, тоді як інші (біженці, вимушені переселенці) тікають із країни свого громадянства (підданства), щоб уникнути асиміляції, переслідування та насилля або прагнучи сховатися від голоду, епідемій, природних катаклізмів.

Традиційно найбільш складним є питання визначення міжнародно-правового статусу біженців. У процесі його становлення людство пройшло тривалий і складний шлях, докладаючи значних зусиль для удосконалення останнього. Саме тому вважаємо за необхідне у статті дослідити історичні передумови виникнення та здійснити періодизацію становлення та розвитку правового статусу біженців, використовуючи ретроспективний метод.

Стан дослідження. Хоча феномен міграції з'явився надзвичайно давно (перші згадки про міграційні процеси датуються приблизно 2000–1580 рр. до н. е.), проблема правового регулювання міграційних процесів привернула увагу науковців і законодавців лише в середині XIX ст. За останні півтора століття ця проблема отримала належне розв'язання на Заході, на що вказує аналіз праць сучасних європейських і американських авторів, зокрема G. Goodwin-Gill [1], J. McAdam [2], L. Holborn [3], M. Marrus [4], I. Zamfir [5]. Що стосується України, то донедавна дослідження історії становлення та розвитку

правового статусу біженців вітчизняними правниками майже не проводилися. Лише починаючи з 1990 р., зазначає М.О. Шульга, нові міграційні явища починають теоретично опрацьовуватися вітчизняними науковцями. До процесу їх дослідження долучаються переважно демографи, етнологи, соціологи, політологи [6, с. 11–12]. Серед вітчизняних правників одними з перших до розроблення цієї проблематики долучилися наукові співробітники Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України (Ю.С. Шемшученко, В.Н. Денисов, Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв та ін. [7]), а також В.О. Новік [8] і О.І. Піскун [9]. На пострадянському просторі питання визначення правового статусу біженців активно розробляються в працях О.А. Гончаренко [10], Л.В. Павлової [11], М.М. Сірант [12], Д.В. Іванова [13]. З огляду на вищезазначене можна стверджувати, що обрана проблематика зберігає свою актуальність, має вагоме як теоретичне, так і практичне значення.

Метою статті є здійснення аналізу історичних передумов виникнення та розвитку правового статусу біженців у міжнародному публічному праві.

Виклад основного матеріалу. Міграційні потоки існували завжди, як існували й конфлікти, що змушували сотні тисяч людей покидати своє постійне місце проживання. У зв'язку із цим слід погодитися з С.В. Юшковим, який зазначає, що проблема біженців та їхнього особливого статусу в історії людської цивілізації існує давно. Вона простежується на всіх етапах розвитку держави та міждержавних відносин, але в кожному істо-

ричному періоді набуває специфічних ознак, має свої зміст і форму [14, с. 127].

Не буде перебільшенням твердження про те, що проблема вимушеного переміщення тісно переплетена з історією розвитку людства. Ще зі стародавніх часів люди, рятуючись від насильства та загроз, були змушені покидати батьківщину та шукати притулку на землях, що належали іншим державам. Згадки про це можна легко знайти в історичній спадщині практично будь-якого народу: вони присутні в історичних хроніках, літописах, фольклорі. Так, на думку Б.А. Тураєва та І. Авдеева, першим джерелом, в якому згадується про інститут біженства, є «Розповідь про Синухета», що була написана в період Середнього Царства (близько 2000-1580 рр. до н. е.) [15]. Не менш давнім був вихід євреїв з Єгипту (приблизно XIII ст. до н. е.). На початку II ст. н.е. навала кочівників-гунів змусила декілька сотень тисяч готів шукати притулку на території Римської імперії, а перший хрестовий похід (1096–1099 рр.) призвів до масового переселення мусульман зі «святих місць» [16, с. 25].

Тривалі й масштабні війни в епоху Середньовіччя і Нового часу (наприклад, Тридцятирічна війна) породжували не менш масштабну вимушену міграцію. Революційні події 1820–1840-х років в Європі також спровокували значні потоки біженців. У XIX ст. Російська імперія прийняла величезну кількість біженців з земель, підвладних Османській імперії [17, с. 16].

Однак вся попередня історія меркне у порівнянні з XX ст., коли вимушена міграція охопила майже всю Європу і країни третього світу, наблизивши цю проблему до пікової точки. Цьому сприяли Перша та Друга світові війни, революції і громадянські війни в різних країнах Європи і світу [18].

Очевидно, що позбавлені доступу до засобів соціального та правового захисту, який має забезпечувати держава, біженці були й залишаються найбільш уразливою групою населення. Це зумовило необхідність вжиття міжнародним співтовариством спеціальних заходів та надання їм спеціального статусу для хоча б мінімального покращення їхнього правового становища.

Перший крок на шляху до міжнародно-правової регламентації поняття «біженець» та визначення їхнього статусу було зроблено в 1920-х рр. Лігою Націй. У 1921 р. перший Верховний комісар у справах біженців Фрїтц Гофманс реалізував ідею щодо розроблення міжнародно визнаних проїзних документів для біженців, що пізніше отримали назву «паспорт Нансена». Також було здійснено спробу офіційно визначити правовий

статус біженців, організувати їх репатріацію чи розселення [17, с. 15].

Вагомим внеском у формування системи міжнародно-правових заходів, спрямованих на визначення на офіційному рівні правового статусу біженців стали три акти, прийняті 30 червня 1928 р. на конференції з проблем біженців у Женеві: про правовий статус російських та вірменських біженців [19]; про поширення на інші категорії біженців деяких заходів, вжитих на користь вірменських і інших біженців [20]; про функції представників Верховного комісара у справах біженців. Завдяки їм Ліга Націй розширила сферу впливу мандату Верховного комісара на різні групи біженців, а саме: у 1924 р. – на вірменів, у 1928 р. – на турків, курдів, асимільованих сирійців і ассирохалдейських біженців, а пізніше, згідно з угодою 1935 р., – на саарських біженців [21, с. 32–33].

Правова база захисту прав біженців на міжнародному рівні розроблялась та утверджувалась поступово. Важливим кроком у цьому процесі стало прийняття 23 жовтня 1933 р. Конвенції про міжнародний статус біженців. В Конвенції уперше проголошувався принцип non-refoulement – відмова від примусового повернення біженця туди, де йому загрожує небезпека. Однак, як зазначає А.О. Гончаренко, «спроба розширити обов'язки щодо цієї групи мігрантів виявилася невдалою, оскільки половина з восьми держав, що ратифікували Конвенцію, обмежили власні зобов'язання різними застереженнями» [10, с. 22]. 4 липня 1936 р. Лігою Націй була прийнята Тимчасова угода про статус біженців, що прибувають з Німеччини [22], яка пізніше була закріплена в Конвенції від 10 лютого 1938 р. [23] і Протоколі до неї від 14 вересня 1938 р. [24]. Під дію цих документів підпадали: особи, що мають або мали німецьке громадянство і не мають іншого громадянства, стосовно яких доведено, що вони не користуються юридично чи фактично, захистом уряду Німеччини; особи без громадянства, на яких не поширюються попередні конвенції або угоди, котрі залишили територію Німеччини після поселення на ній і стосовно яких доведено, що вони не користуються, юридично чи фактично, захистом уряду Німеччини.

М.М. Сірант із цього приводу зазначає, що в процесі аналізу Угоди щодо біженства 1930–1940 рр. необхідно застосовувати широкий підхід, що передбачав наявність двох основних передумов, за яких особа підпадала під категорію «біженець»: по-перше, особа повинна перебувати за межами країни її громадянської приналежності чи постійного місця проживання; по-друге, така особа не повинна користуватися (за законом або фак-

тично) захистом зазначеної країни [12, с. 27].

Хоча перші міжнародно-правові угоди про біженців не були бездоганними, однак їхнє значення не слід применшувати, оскільки саме вони заклали підвалини міжнародно-правового статусу біженця, а також дали поштовх створенню міжнародного механізму захисту біженців.

Нова хвиля біженців, що накрила світ під час і після Другої світової війни (згідно з даними Міжсоюзного комітету з післявоєнних потреб, тільки в Європі перебувало понад 21 млн біженців і переміщених осіб [3, с. 23]), спонукала світове співтовариство до удосконалення міжнародно-правової системи захисту прав біженців та підвищенні її практичної значущості.

Зі створенням у 1945 р. Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) почався новий історичний етап у становленні міжнародно-правового статусу біженців. Те, що саме ООН відіграла вирішальну роль у формуванні міжнародної системи захисту біженців та визначенні їхнього правового статусу, було обумовлено двома факторами:

– об'єктивним – необхідністю допомоги з боку міжнародного співтовариства в особі ООН у вирішенні проблеми репатріації сотень тисяч біженців та переміщених осіб, що були вимушені залишити свою батьківщину з метою врятуватися від переслідування влади нацистської Німеччини чи насильницького видворення за межі території їх проживання;

– суб'єктивним – на ООН було покладено функцію здійснення міжнародної співпраці із «розвитку поваги до прав людини та основоположних свобод для всіх без винятку незалежно від раси, статі, мови та релігії» (п. 3 ст. 1 Статуту ООН) [25].

У 1951 р. Резолюцією 319 (IV) від 3 грудня 1949 р. Генеральна Асамблея ООН терміном на 3 роки створила Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців, визначила його функції. Крім того Генеральна Асамблея вирішила скликати конференцію уповноважених представників держав-членів ООН для розробки та підписання універсальної конвенції про статус біженців [12, с. 31]. Конвенція мала закріпити поняття «біженець», систематизувати норми міжнародного права, що стосувалися біженців, визначав їх статус, а також визначити зобов'язання та відповідальність держав походження біженців, а також містити норми, які б визначали критерії належного ставлення та умов життя для біженців.

Відповідно до п. 6 Статуту Управління під мандат УВКБ ООН підлягають будь-які особи, які в силу «цілком обґрунтова-

них причин стали жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, громадянства або політичних переконань, перебувають за межами країни своєї громадянської належності й не можуть користуватися захистом чи внаслідок таких побоювань, або з причин, не пов'язаних із розуміннями особистої зручності; чи не мають визначеного громадянства та перебувають поза країною свого колишнього звичайного місця проживання, не можуть чи не бажають повернутися до неї внаслідок таких побоювань або з причин, не пов'язаних із розумінням особистої зручності» [26]. Таким чином, у Статуті УВКБ ООН було чітко визначено та закріплено правовий статус біженців.

Комісією ООН із прав людини було підготовлено проект Конвенції про статус біженців. Вказана Конвенція була доопрацьована та прийнята 28 липня 1951 р. на Конференції уповноважених представників з питань правового статусу біженців та апатридів, що була скликана в Женеві відповідно до Резолюції 429 (V) Генеральної Асамблеї від 14 грудня 1950 р.

Конвенція про статус біженців є фундаментальним документом чинного міжнародного права біженців. У Конвенції та Протоколі 1967 р., що стосується статусу біженців, розкривається зміст поняття «біженець», визначаються умови, за наявності яких біженець втрачає свій статус, а також категорії осіб, на яких не поширюється дія Конвенції. Також Конвенція забороняє вислання та примусове повернення осіб, що отримали статус біженців. Вона встановлює можливі правові режими для біженців, що включають права та обов'язки біженців щодо держав, що надають їм притулок [27].

Попри те, що Конвенція закріпила статус біженців, у науці міжнародного права досі відсутнє чітке та єдине визначення, яке б розкривало значення терміну «правовий статус біженців», саме тому вважаємо за необхідне у статті вивести останнє.

Так, якщо під правовим статусом (від лат. status – становище) прийнято розуміти сукупність прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб [5], то міжнародно-правовий статус біженця, на думку О.Л. Копиленка, можна визначити як систему визнаних і закріплених нормами міжнародного права та практикою держав прав та обов'язків осіб, котрі розглядаються як біженці, а також правовий режим біженця як конкретну форму реалізації вже визначеного міжнародного статусу біженця на території держави, яка його приймає [28, с. 16].

На думку О.А. Гончаренко, «правовий статус біженців слід розуміти як сукупність

їхніх суб'єктивних прав та обов'язків. Не заглиблюючись у суть цього терміна, варто виділити один із важливих чинників, який зводиться до того, що правовий статус біженця, як і будь-який правовий статус особи, має ґрунтуватися на конкретних правових настановах, що визначають його сутність і зміст» [10, с. 82].

Враховуючи та аналізуючи вищезазначені позиції, вважаємо, що під правовим статусом біженців слід розуміти встановлене загальновизнаними принципами та нормами міжнародного права становище біженців, тобто сукупність суб'єктивних прав та обов'язків осіб, які перебувають поза державою свого походження (державою громадянства або постійного проживання), не можуть або не бажають користуватися захистом цієї держави і не можуть та не бажають повертатися в цю державу, обґрунтовано побоюються стати жертвою переслідування, що ґрунтується на ознаках раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або на політичних переконаннях у державі свого походження.

Стосовно питання щодо періодизації становлення правового статусу біженців в міжнародному праві ми погоджуємося з позицією А.А. Аванесової, яка запропонувала таку періодизацію розвитку правового статусу біженців:

– I етап (з 1914 по 1938) – період становлення, під час якого формувались основні поняття та принципи;

– II етап (з 1938 по 1951) – період розвитку, який збігся з початком Другої світової війни та закінчився з ухваленням Конвенції 1951 р.;

– III етап (з 1951 р. дотепер) – сучасний період, який характеризується постійними змінами та доповненнями в законодавстві у сфері вимушеної міграції [29, с. 10–11].

Питанню періодизації розвитку режиму біженців в сучасному міжнародному праві приділено також у Хрестоматії з прав біженців, яка була презентована на науковому семінарі «Підвищення ефективності освіти з прав біженців у регіоні СНД», що проводився 2–5 лютого 2015 р. Угорським Гельсінським Комітетом та Глобальним учбовим центром УВКБ ООН [30]. Автори останньої подають таку класифікацію:

– I стадія (до початку Другої світової війни) – стадія колективного визнання статусу біженця;

– II стадія (у період Другої світової війни та відразу після неї) – перехідна стадія;

– III стадія (з моменту створення УВКБ ООН та ухвалення Конвенції про захист

біженців 1951 року і дотепер) – стадія індивідуального визнання статусу біженця та створення інших форм захисту останніх) [31].

Оскільки національна доктрина не має жодної наукової праці, у якій би була запропонована періодизація становлення та розвитку правового статусу біженців, то, враховуючи думку попередніх авторів щодо цього питання та спираючись на розвиток історичних подій, що ставали причинами для виникнення величезних потоків біженців в усьому світі, а також реакцію світового співтовариства на ситуацію з біженцями, пропонуємо таку періодизацію:

– період становлення, під час якого відбувалося формування основних понять і принципів, пов'язаних із визначенням особливого статусу біженців. У межах цього періоду доцільно виділити два етапи, а саме: 1) зі стародавніх часів до 1914 р.; 2) з 1914 р. і до початку Другої світової війни;

– період розвитку та ухвалення найбільш значущих актів у сфері захисту біженців та визначення їхнього правового статусу (1939–1951 рр.), під час якого було створено УВКБ ООН та ухвалено Конвенцію про захист біженців;

– період індивідуального визнання статусу біженців, постійних змін у законодавстві, що регулює питання біженців та їхнього правового статусу (1951–2010 рр.);

– період «міграційної кризи» (з 2010 і дотепер), що була спричинена величезними потоками біженців на південних та південно-східних кордонах Європи. За словами Єврокомісара з внутрішніх справ та питань міграції Д. Аврамопулоса, «доводиться мати справу з однією з найскладніших криз – кризою біженців, коли тисячі людей намагаються одночасно потрапити до Європи» [32].

Гуманітарна допомога, захист біженців – це лише часткова відповідь, вважає директор із питань міжнародного захисту біженців в Управлінні верховного комісара ООН у справах біженців. На його переконання, «нині терміново потрібні політичні ініціативи, щоб конфлікти можна було вирішити». За його словами, це стосується і безпосередньо головних відповідальних осіб у країнах, де точаться конфлікти, і міжнародної спільноти. Тоді як політичних рішень для великих «гарячих точок» нині замало, мільйони біженців перебувають у жалюгідних умовах, очікуючи вирішення своєї долі [33].

Висновки

Отже, міграційні процеси стали невід'ємною ознакою розвитку людства від самого його зародження. Здебільшого люди

залишали обжиті місця не з власної волі, а для того, щоб вижити, захистити себе. У результаті проведеного нами дослідження історичного розвитку та становлення правового статусу біженців, можна зробити висновок, що правовий статус історично проявив свою значущість у зв'язку зі зростанням передусім міжнародних відносин, розвитком політичних, економічних, соціальних, культурних і правових зв'язків. За результатами вивчення різноманітних джерел і документів, починаючи зі стародавніх часів, очевидно, що правовий статус біженства зазнав концептуальних змін. Так, розглядаючи міграцію через призму історії, ми приходимо до висновку, що міграційні рухи – невід'ємна складова частина сучасності. Тому сьогодні світ потребує не боротьби з міграцією, а правильного управління нею, що, на нашу думку, і виражається саме в правильному розумінні правового статусу біженців та вмінні правильно його реалізувати.

Список використаних джерел:

1. Гудвін-Гилл Г.С. Статус беженца в международном праве / Г.С. Гудвин-Гилл. – М., 1997. – 214 с.
2. G. Goodwin-Gill. The Refugee in International Law / G. Goodwin-Gill, J.Mc. Adam. – Oxford : University Press, 2007.
3. Halborn L.W. Refugees: a problem of our time. The work of the LTNHCR: 1951–1972 : 2 vols. – Metuchen Seareerow Press, 1975. – P. 23.
4. Marrus M. The Unwanted: European Refugees in the Twentieth Century / M. Marrus. – Oxford : Oxford University Press, 1985.
5. Zamfir I. Refugee Status under International Law / I. Zamfir / European Parliamentary Research Service, October 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/569051/EPRS_ATA\(2015\)569051_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/569051/EPRS_ATA(2015)569051_EN.pdf).
6. Шульга Н.А. Великое переселение: репатриаты, беженцы, трудовые мигранты / Н.А. Шульга. – К. : Институт социологии НАН Украины, 2002. – 700 с.
7. Нелегальная миграция та торговля жінками у міжнародно-правовому контексті (у двох книгах). Книга перша. Частина 1 / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К., 2001. – 512 с. (ч. I – С. 1–512; ч. II С. 513–1012).
8. Новік В.Л. Державна політика і регулювання імміграційних процесів в Україні : дис. ... канд. наук з держ. управління : спец. 25.00.04 / В.Л. Новік. – К., 1999. – 212 с.
9. Піскун О.І. Основи міграційного права: порівняльний аналіз : [навч. посіб.] / О.І. Піскун. – К. : МП Леся, 1998. – 359 с.
10. Гончаренко О.А. Статус біженця в міжнародному праві : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 / О.А. Гончаренко. – Х., 2005. – 170 с.
11. Павлова Л.В. Международно-правовой статус беженца : [пособие для студентов вузов] / Л.В. Павлова, А.В. Селиванов. – Минск : Тесей, 2006. – 192 с.
12. Сірант М.М. Статус біженців у Європейському Союзі : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 / М.М. Сірант. – Львів, 2008. – 190 с.
13. Иванов Д.В. Беженцы в современном международном праве / Д.В. Иванов. – М. : Международ. отношения, 2006. – 199 с.
14. Юшков С.В. О праве убежища в древнерусском праве. Курс истории государства и права / С.В. Юшков. – М. : Юриздат, 1948, Т. 1. – 239 с.
15. Тураев Б.А. История Древнего Востока / Б.А. Тураев. – М., 1911.
16. Григоричев К.В. Правовой статус беженцев / К.В. Григоричев, Е.П. Зимовина. – Караганда : Экожан, 2005. – 208 с.
17. Павлова Л.В. К вопросу о понятии «беженец» в международном праве / Л.В. Павлова, Ю.Л. Сарашевский // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 1998. – № 2. – С. 15–20.
18. Halborn L.W. Refugees. World Problems / L.W. Halborn [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/sociology-and-social-reform/sociology-general-terms-and-concepts/refugee>.
19. Угода про правовий статус російських та вірменських біженців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/Agreement%201928.pdf>.
20. Угода про розповсюдження на інші категорії біженців деяких заходів, прийнятих на користь російських та вірменських біженців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/other%20groups%20of%20refugees%201928.pdf>.
21. Франко Л. Международная защита беженцев / Л. Франко // Материалы семинара «Миграция и миграционная политика». – М. : AVERS, 1993. – С. 32–36.
22. Тимчасова угода про статус біженців, що прибувають з Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/Temp%20Agreement%201936.pdf>.
23. Конвенція про статус біженців, що прибувають з Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/Convention%20Germany%201938.pdf>.
24. Додатковий протокол до Тимчасової угоди та Конвенції про статус біженців, що прибувають з Німеччини, підписаним у Женеві відповідно 4 липня 1936 року та 10 лютого 1938 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/Temp%20Agreement%201936_1.pdf.
25. Статут Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/charter-united-nations>.
26. Статут Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (1950) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/UNHCR%20Statute.pdf>.
27. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про статус біженців (1951) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
28. Копиленко О. Закон України «Про біженців»: економічне підґрунтя правових дефініцій / О. Копиленко // Вісник академії правових наук України. – 2000. – № 3. – С. 16–25.
29. Аванесова А.А. Конституционно-правовой статус беженцев и вынужденных переселенцев и проблемы его реализации в субъектах Российской Фе-

дерации, расположенных на территории Южного федерального округа : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 / А.А. Аванесова. – М., 2009. – 24 с.

30. Захист прав біженців: актуальні питання та їх хрестоматійне вирішення // Українське право. – 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrainepраво.com/international_law/public_international_law/zakhyst-prav-bizhentsiv-aktual%60nirytannya-suchasnosti-ta-yikh-khrestomatiyne-vyrishennya.

31. Хрестоматія з прав біженців (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.refugeelawreader.org/ru>.

32. Pop V. EU Plans Special Summit on Sunday to Discuss Migration Crisis / V. Pop // Wall Street Journal. – Oct. 21, 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wsj.com/articles/eu-plans-special-summit-on-sunday-to-discuss-migration-crisis-1445419506>.

33. Вітте К. ООН: Щодня у світі стає на 30 тисяч біженців більше / К. Вітте, Н. Неділько. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.com/uk/оон-щодня-у-світі-стає-на-30-тисяч-біженців-більше/a-17725502>.

Стаття посвячена аналізу історических предпосылок возникновения и становления правового статуса беженцев. В работе сформулирована дефиниция понятия «правовой статус беженцев». На основании проведенного ретроспективного анализа исторических событий определен момент возникновения правового статуса беженцев в международном праве и предложена периодизация его становления.

Ключевые слова: исторические предпосылки, правовой статус, беженец, периодизация, становление правового статуса беженцев.

In the article we analyze historical preconditions of the origin and the formation of the refugees' legal status. We have represented the definition of "the refugees' legal status". In virtue of the retrospective analysis of historical events, we have defined the time of the origin of the refugees' legal status in international law as well as made a periodization of its formation.

Key words: historical preconditions, legal status, refugee, periodization, formation of the refugees' legal status.

